

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului primar Cătălin CHERECHEȘ

Primăria Municipiului Baia Mare

Județul Maramureș

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 4190 / 3-0-MAR-2015

RECOMANDAREA

nr. 4 din 30 martie 2015

referitoare la soluționarea cazului cu caracter discriminatoriu privind ridicarea de către Primăria Municipiului Baia Mare a unui zid despărțitor între locuințe sociale - ocupate în majoritate de familii de etnie romă din strada Horea și strada principală

Instituția Avocatul Poporului a luat la cunoștință din mass – media, în luna noiembrie 2011, privitor la hotărârea primarului mun. Baia Mare de a menține zidul despărțitor (zid din beton armat: 89 m lungime, 1,80m înălțime, grosime 0,25 m) ridicat între trei blocuri de locuințe sociale, în care locuiesc în majoritate familii de etnie romă, din strada Horea și strada principală din municipiul Baia Mare, județul Maramureș.

Avocatul Poporului a calificat măsura luată de primărie (de ridicare și menținere a zidului despărțitor) ca având un caracter discriminatoriu, *s-a sesizat din oficiu* și a solicitat primarului municipiului Baia Mare - prin comunicarea nr. 8533 din 23 noiembrie 2011, luarea măsurilor legale care se impun și informarea Avocatului Poporului asupra acestora.

Primăria Municipiului Baia Mare a transmis - la acea dată, un răspuns din care rezulta faptul că, măsura luată nu avea un caracter discriminatoriu ci avea drept scop protecția copiilor care se jucau pe stradă, aceștia fiind în pericol de a fi accidentați de autovehicule. În plus, s-a precizat (și s-a făcut dovada în acest sens) că în acest caz este un proces pe rol, intentat de primar împotriva Hotărârii nr. 439/13. 11. 2011 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (prin care instituția primarului a fost sancționată cu amendă contravențională pentru faptele reglementate de art. 2 alin. (5) și respectiv art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată).

Procesul s-a finalizat la Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal. Astfel, prin Decizia nr. 6402 din 27. 09. 2013, Înalta Curte a admis recursul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, a constatat legalitatea sancțiunilor contravenționale dispuse prin actul administrativ supus contestării judiciare - decizie irevocabilă, fără însă a se dispune și măsura complementară privind dărâmarea zidului.

La data de 8 noiembrie 2013, prin adresa nr. 17730/2013, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 9723/8 noiembrie 2013, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a solicitat sprijin instituției Avocatul Poporului, întrucât mijloacele sale legale privind înlăturarea situației calificate ca având un caracter discriminatoriu au fost epuizate. (Instituția primarului a declarat la acea dată - în mai multe rânduri în mass – media, că a plătit amenda dar nu va dărâma și zidul).

Prin comunicarea nr. 5870 din 17 iunie 2014, instituția Avocatul Poporului a solicitat primarului municipiului Baia Mare, soluționarea cazului cu caracter discriminatoriu. Prin adresa nr. 8936 din 28 august 2014 primarul municipiului Baia Mare, ne-a transmis un răspuns din care rezultă că, după finalizarea operațiunilor de igienizare a împrejurimilor și reamenajarea zonei, “se va evalua oportunitatea menținerii gardului respectiv”.

Urmare a mai multor adrese primite și a unor vizite efectuate la instituția Avocatul Poporului în care s-a abordat și situația cu caracter discriminatoriu de la Baia Mare¹, analizând conținutul motivării Deciziei nr. 6402 din 27. 09. 2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție și declarațiile de presă făcute în ultima perioadă a autorității locale reprezentate prin primar, instituția Avocatul Poporului a constatat că situația cu caracter discriminatoriu nu a fost înlăturată și sunt necesare noi măsuri.

Istoric - Argumentele

- Prin Hotărârea nr. 439 din 15. 11. 2011, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a decis că ridicarea unui zid despărțitor între locuințele sociale ocupate în majoritate de romii din strada Horia din mun. Baia Mare și aleea pietonală, respectiv șoseaua destinată

---

¹ Adresa nr. 17730/2013 transmisă de CNCD; Adresa transmisă de Ministerul Justiției - și înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 8798 din 14. 10. 2013, prin care se solicitau unele lămuriri cerute în acest sens de o delegație din Bundestag – RFG, problematică reluată și cu ocazia unei vizite a altei delegații din Bundestag la instituția Avocatul Poporului din 19 iunie 2014 sau în cadrul întâlnirii instituției Avocatul Poporului cu o delegație norvegiană din 16. 10. 2013 ; De asemenea, problematica a fost analizată și cu ocazia vizitelor delegației Comisiei Europene Împotriva Rasismului și Intoleranței - din data de 7 martie 2013, a delegației comune a organizației Amnesty Internațional și a organizației European Roma Rights Centre - din 15 mai 2014 etc.

circulației autovehiculelor **reprezintă hărțuire conform art. 2 alin. (5) și încalcă dreptul la demnitate reglementat de art. 15 al O.G. nr. 137/2000.**

- Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a dispus sancționarea Primarului municipiului Baia Mare, Cătălin Cherecheș cu amendă contravențională în cuantum de 2000 de lei pentru fapta reglementată de art. 2 alin. (5) și cu amendă contravențională în cuantum de 4000 de lei pentru fapta prevăzută de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, **se recomanda dărâmarea zidului despărțitor** și luarea unor măsuri de îmbunătățire a condițiilor de locuire a romilor din strada Horia.

- Prin acțiunea în contencios administrativ înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj – Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal, reclamatul - primarul municipiului Baia Mare, în contradictoriu cu pârâții Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Centrul Creștin al Romilor și Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, a solicitat anularea Hotărârii nr. 439 din 15. 11. 2011, emisă de către Colegiul Director din cadrul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

- Analizând obiectul cauzei supus dezbaterii judecătorești, Curtea de Apel Cluj a reținut, în primul rând, că împrejmuirea unui spațiu construit nu constituie în sine o măsură degradantă sau de natură a aduce atingere demnității umane.

În al doilea rând, prima instanță a reținut că rațiunea care a justificat edificarea acestui zid a fost determinată de dorința de a reduce și preveni accidentele rutiere care se produceau în mod constant și frecvent pe strada Horea din Baia Mare. Pe acest aspect, prima instanță a tras concluzia că dorința autorităților locale de a proteja populația împotriva accidentelor rutiere prin delimitare spațiului constructibil în modalitatea edificării unui gard împrejmuitor reprezintă un scop legitim, iar decizia de a edifica gardul în litigiu este una proporțională.

- În concluzie, Curtea de Apel Cluj a apreciat că fapta reclamată nu constituie hărțuire, în sensul prevederilor art. 2 alin. (5) din O.G. nr. 137/2000 și nu a avut drept scop atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare pe motive de etnie, astfel că nu sunt întrunite nici elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 15 din același act normativ.

- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a atacat cu recurs sentința mai sus menționată la Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, criticând-o pentru nelegalitate, în temeiul art. 304 pct. 9 Cod procedură civilă.

- **În cadrul propriei evaluări a raportului juridic dedus judecății, Înalta Curte de Casație și Justiție a constatat însă că sentința atacată este expresia interpretării greșite a prevederilor legale ce reglementează discriminarea, atât în litera cât și în spiritul lor.**

Astfel, definind discriminarea, art. 2 alin. (1) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, aceasta reprezintă “ *orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*”

De asemenea, sunt discriminatorii, potrivit art. 2 alin. (3) „prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare.”

- În ceea ce privește latura subiectivă a contravenției, definită generic la art. 1 din O.U.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, Înalta Curte reține că în analiza manifestării exterioare de voință a autorului faptei nu poate fi ignorat elementul moral, conduita psihică a acestuia, modul în care se raportează el la faptă și la urmările sale din punct de vedere intelectual și volitiv.

De aceea, contrar celor afirmate de apărare, **Înalta Curte a considerat pertinente și relevante referirile făcute în motivarea recursului la afirmațiile publice ale expertului autorității publice locale**, afirmații care contrazic scopul declarat al edificării zidului și denotă o intenție clară de segregare a minorității rome, autoritatea publică locală reprezentată prin primar susținând, printre altele, **că va demola zidul atunci când va constata că această zonă a devenit una „normală”, nu un „ghetou o zonă de mizerie”** (citată după înregistrarea video www.cmaramureș.ro/Video-Maramureș/11861/Video - probă invocată de Înalta Curte).

- **În concluzie, Înalta Curte a constatat legalitatea sancțiunilor contravenționale dispuse prin actul administrativ de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, deci a confirmat existența unui act cu caracter discriminatoriu, fără a dispune și dărâmarea zidului despărțitor.**

● **Avocatul Poporului - de asemenea, a constatat existența unui act cu caracter discriminatoriu**, prin ridicarea zidului despărțitor între locuințe sociale ocupate în majoritate de familii de etnie romă din strada Horea și strada principală.

Astfel, instituția Avocatului Poporului a constatat că s-au îndeplinit cumulativ următoarele condiții – privind calificarea cazului analizat ca având un caracter discriminatoriu :

- existența unui tratament diferențiat a unei situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferențiat situații diferite, necomparabile (*locul ales pentru ridicarea zidului despărțitor nu avea relevanță privind numărul și gravitatea accidentelor auto produse în municipiul Baia Mare*);
- existența unui criteriu de discriminare definit la art. 2 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;
- tratamentul diferențiat nu este justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acestui scop nu sunt adecvate și necesare.

Având în vedere faptul că, România a ratificat toate documentele internaționale relevante în materia drepturilor omului; obligativitatea respectării de către toate autoritățile publice centrale și locale a prevederilor constituționale privind drepturile și libertățile fundamentale și prevederile art. 61 alin. (2)² din Legea 215/2001 a administrației publice locale, republicată, **apreciem că autoritățile locale ale municipiului Baia Mare trebuie să ia de îndată măsura demolării zidului despărțitor.**

---

² Art. 61 alin. (2) Primarul asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor consiliului local; dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, precum și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii.

● **Avocatul Poporului a luat act de intenția autorității publice locale reprezentate prin primar** (precizată și în mai multe declarații de presă) **de a nu dărâma zidul de pe strada Horia.**

Astfel, prin adresa nr. 8936 din 28 august 2014, primarul municipiului Baia Mare, a transmis un răspuns instituției Avocatului Poporului (la solicitarea instituției de a se lua de îndată măsurile legale care se impuneau pentru înlăturarea situației cu caracter discriminatoriu) din care a rezultat că, după finalizarea operațiunilor de igienizare a împrejurimilor și reamenajarea zonei, “se va evalua oportunitatea menținerii gardului respectiv”.

În conferința de presă din 01. 10. 2014 - ținută în zona în care s-a ridicat zidul despărțitor, autoritatea publică locală reprezentată prin primar a făcut următoarele declarații: *“Vreau să vă arăt cadoul pentru cei de la Combaterea Discriminării. Dacă acest zid nu ar exista probabil că acest cadou (nr. red. gunoaiele din zonă) ar ajunge în stradă. Așa că poate să ajungă la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Noi respectăm decizia instanței și o înțelegem. Și cred că s-a împăcat într-un fel și capra și varza. În sensul că pentru mine este o bucurie să plătesc acea amendă de 6.000 de lei, lucru pe care l-am și făcut de altfel. Acest gard va rămâne în picioare.”* - din <www.actualmm.ro> articolul *“Primarul Cherecheș nu dărâmă zidul de pe strada Horea.”*

De asemenea, într-un articol preluat de ziarul electronic <www.sighet247.ro> din ziarul „adevarul.ro” din 17. 10. 2014, sub titlul *“Marele Zid Țigănesc: Avocatul Poporului cere demolarea zidului ridicat lângă un bloc de țigani din Baia Mare”*, se comenta că *„solicitarea venită din partea Avocatului Poporului pe adresa prefecturii pe tema zidului construit în zona locuită de romi de pe strada Horia nu este văzută cu ochi buni de conducerea Primăriei Baia Mare”*.

În vederea înlăturării cauzelor care au generat încălcarea principiului nediscriminării, în temeiul art. 21 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, emit prezenta:

RECOMANDARE

- 1. Autoritățile locale din Municipiul Baia Mare vor lua de îndată măsura demolării zidului despărțitor.**
- 2. Primarul Municipiului Baia Mare va informa Avocatul Poporului în privința măsurilor luate.**

Avocatul Poporului

Victor CIORBEA

București, 20 martie 2015